

ZO DONKER DAT JE ALLES ZIET

BELEEF DE DUISTERNIS

Nederland is het land met de meeste lichtvervuiling ter wereld. Toch is er een plek waar het 's nachts zo donker wordt dat je alles ziet. Ons eigen Lauwersmeergebied is een zogeheten Dark Sky Park. Dat houdt in dat het hier nog echt donker wordt. Misschien denk je dat het hier 's nachts ontzettend rustig is. Maar veel dieren komen 's nachts uit hun schuilplaats omdat ze zich in het donker veiliger voelen. Anderen gaan op pad omdat hun prooidieren nachtdieren zijn. Sommige planten zijn afhankelijk van nachtvlinders en insecten. Kortom: het nachtleven is hier op zijn minst bruisend te noemen. Ontdek dit boeiende nachtleven zelf door op ontdekkingsstocht te gaan in Dark Sky Park Lauwersmeer.

De toegangsvoorwaarden zijn in het Lauwersmeergebied 's nachts hetzelfde als overdag: vrij wandelen op wegen en paden (met uitzondering van het militair oefenterrein Marnewaard). Het Nationaal Park Lauwersmeer is het hele jaar open en er zijn geen sluitingstijden.

Er zijn drie plekken waar je de nachtelijke hemel goed kunt bewonderen:

- 1 bij het Activiteitencentrum Lauwersnest
- 2 vanaf hemelplatform Achter de Zwarten (voorbij Suyderoogh)
- 3 vanaf hemelplatform Vlinderbalg (aan de Strandweg)

NATIONAAL PARK LAUWERSMEER

Het Lauwersmeergebied is één van de mooiste natuurgebieden van Nederland. De combinatie van vergezichten op de horizon, schitterende flora en fauna en veel ruimte voor recreatie vind je nergens anders. Een vogelparadijs op vroegere zeebodem waar de natuur ongestoord zijn gang gaat en waar natuurliefhebbers hun hart ophalen.

DARK SKY PARK

Het Lauwersmeergebied is een Dark Sky Park. Ver weg van kunstmatige lichtbronnen wordt het hier zo donker dat je alles kunt zien. Wandel onder de sterren, stap de duisternis in en ervaar de donkerte met al jouw zintuigen.

COLOFON

Ontwerp Ontwerpstra
Tekst AANZET concept & communicatie
Redactie Lynn Zwartsenburg (Marketing Groningen)
Fotografie Peter Tulner
Verantwoording Alle gegevens zijn met grote zorgvuldigheid verzameld en verwerkt. Alle betrokken partijen kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor eventuele onjuistheden.

NP-LAUWERSMEER.NL

DONKERTE VAN DE WADDEN

DARK SKY PARK LAUWERSMEER

JOUW GIDS IN HET DONKER

NACHTKAART

NATIONAAL PARK LAUWERSMEER

VOGELPARADIJS OP VROEGERE ZEEBODEM

De Lauwerszee; een bijzonder stuk Nederland. Vandaag de dag plukken we nog steeds de vruchten van de drooglegging in 1969. De ruige natuur en het open landschap zijn een eldorado voor verschillende soorten bijzondere vogels en andere dieren. Alleen de schelpen in de bodem verraden nog dat je op een voormalige zeebodem loopt. Dit is het Nationaal Park Lauwersmeer, hier moet je zijn geweest.

ACTIVITEITENCENTRUM LAUWERSNEST

Activiteitencentrum Lauwersnest is het ideale startpunt voor een bezoek aan Nationaal park Lauwersmeer. In en rond het activiteitencentrum vind je alles over vogels en donkerte. Adres: De Rug 1, 9976 VT Lauwersoog np-lauwersmeer.nl

Dark Sky Park Lauwersmeer

UNESCO WERELDERFGOED WADDENZEE

TERSCHELLING

Wist je dat er nog meer Dark Sky Parken zijn? Ook op de Boschplaat wordt het zo donker dat je alles ziet.

SPIEKEROOG

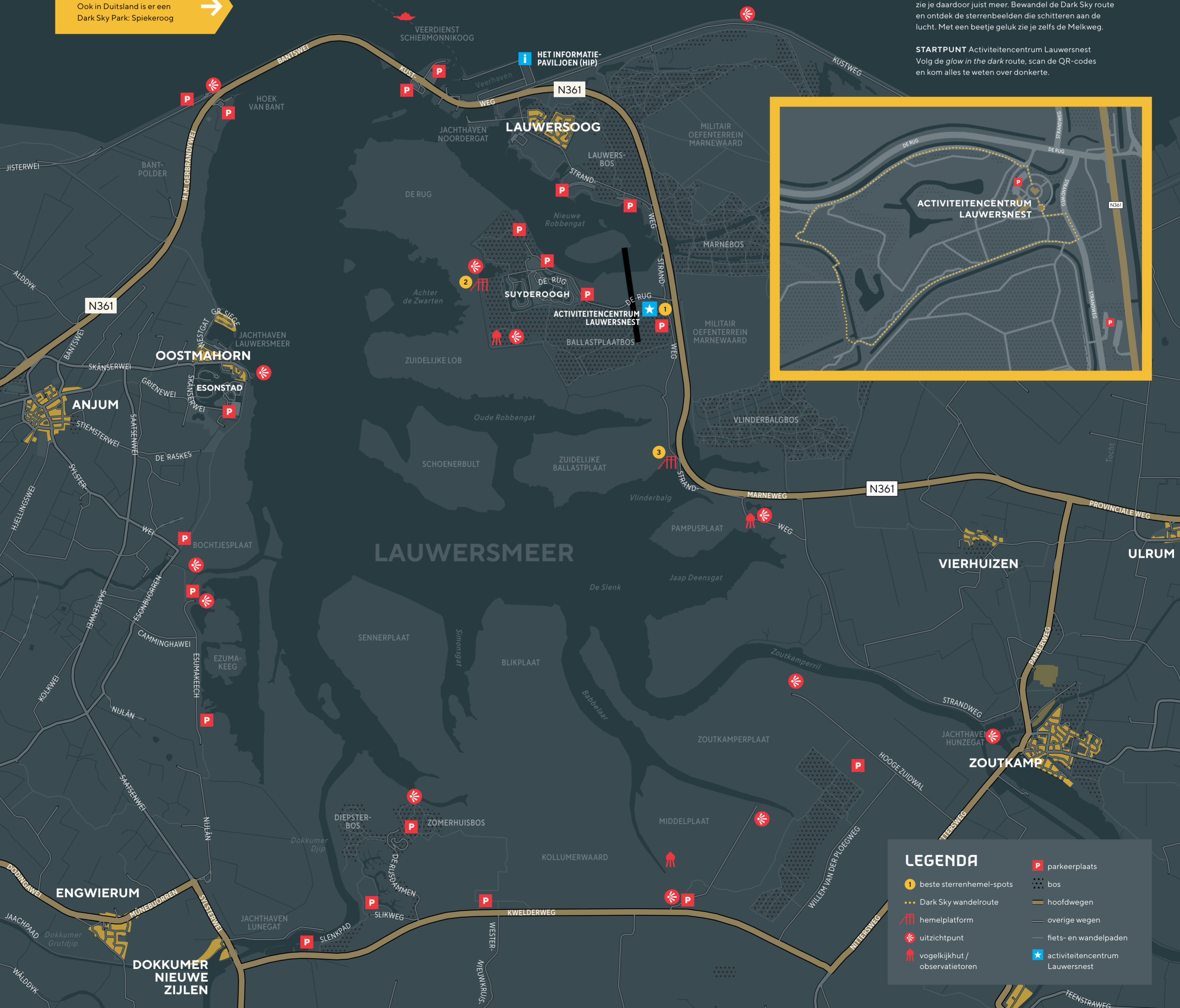
Ook in Duitsland is er een Dark Sky Park: Spiekerroog

WANDELEN MET DE STERREN

Wandelen in het donker is een speciale ervaring. Laat je ogen wennen aan de donkerte en je ziet meer dan ooit tevoren. En nee, gebruik geen zaklamp of kunstlicht om bij te schijnen.

Boven je fonkelen de sterren en door het gras ritselen de nachtdieren. Je ziet geen hand voor ogen en toch, zie je daardoor juist meer. Bewandel de Dark Sky route en ontdek de sterrenbeelden die schitteren aan de lucht. Met een beetje geluk zie je zelfs de Melkweg.

STARTPUNT Activiteitencentrum Lauwersnest
Volg de glow in the dark route, scan de QR-codes en kom alles te weten over donkerte.

LEGENDA

- 1 beste sterrenhemel-spots
- Dark Sky wandelroute
- hemelplatform
- uitzichtpunt
- vogelkijkhut / observatietoren
- parkeerplaats
- bos
- hoofdwegen
- overige wegen
- fiets- en wandelpaden
- activiteitencentrum Lauwersnest

STERRENBEELDEN

Dat wat zich afspeelt in de hemel is een eeuwenoud verhaal. De sterren die we nu zien, ontstonden miljoenen jaren geleden. Hóé het allemaal is gegaan, weet niemand eigenlijk precies. Wat we wel weten, is dat alles wat je aan de hemel ziet, verplaatst. Per uur, per minuut, zelfs per milliseconde en met tienduizenden kilometers per uur. Als je er te lang over nadenkt, word je er bijna duizelig van. Sterrenkijken vergt enige verbeeldingskracht. Ga je op zoek naar het sterrenbeeld leeuw, verwacht dan geen realistisch beeld met manen en een brul. Verbind de punten met elkaar en de leeuw komt vanzelf tevoorschijn.

NACHTDIEREN

De duistere nacht is gunstig om sterren te tellen maar ook dieren hebben belang bij donkerte. 's Nachts voelen ze zich veilig en komen ze uit hun schuilplaats. Ze gaan op jacht. Kunstlicht brengt hun oriëntatie en natuurlijke dag- en nachtritme in de war. Hierdoor raken ze de weg kwijt, broeden ze eerder of worden ze gestoord in hun winterslaap. Er wordt in het Dark Sky Park Lauwersmeer extra aandacht besteed aan het minimaliseren van kunstlicht op dieren zoals bij vogels, vleermuizen en nachtvlinders. Zo zijn er amper straatlantaarns en als ze er zijn hebben ze gedempt licht dat naar beneden schijnt. Hierdoor heeft dit licht geen invloed op het ritme en de levensstijl van de dieren.

LENTE

Het is lente en de dieren komen uit hun winterslaap. Zo ook de sterrenbeelden Leeuw en Kreeft. Sommige mensen geloven dat sterrenbeelden invloed hebben op het leven dat ze leiden maar aan die voorspellingen gaan wij ons niet wagen. We kunnen je wel voorspellen wat je in de lucht ziet als je zuidwaarts kijkt: de Leeuw en de Kreeft. De Leeuw herken je niet aan z'n manen, maar aan de felle ster Regulus (kleine koning) rechts onder. Hoe verder je de lijnen omhoog trekt, hoe 'duidelijker' de leeuw wordt. Dan de kreeft, niet ter zee, maar in

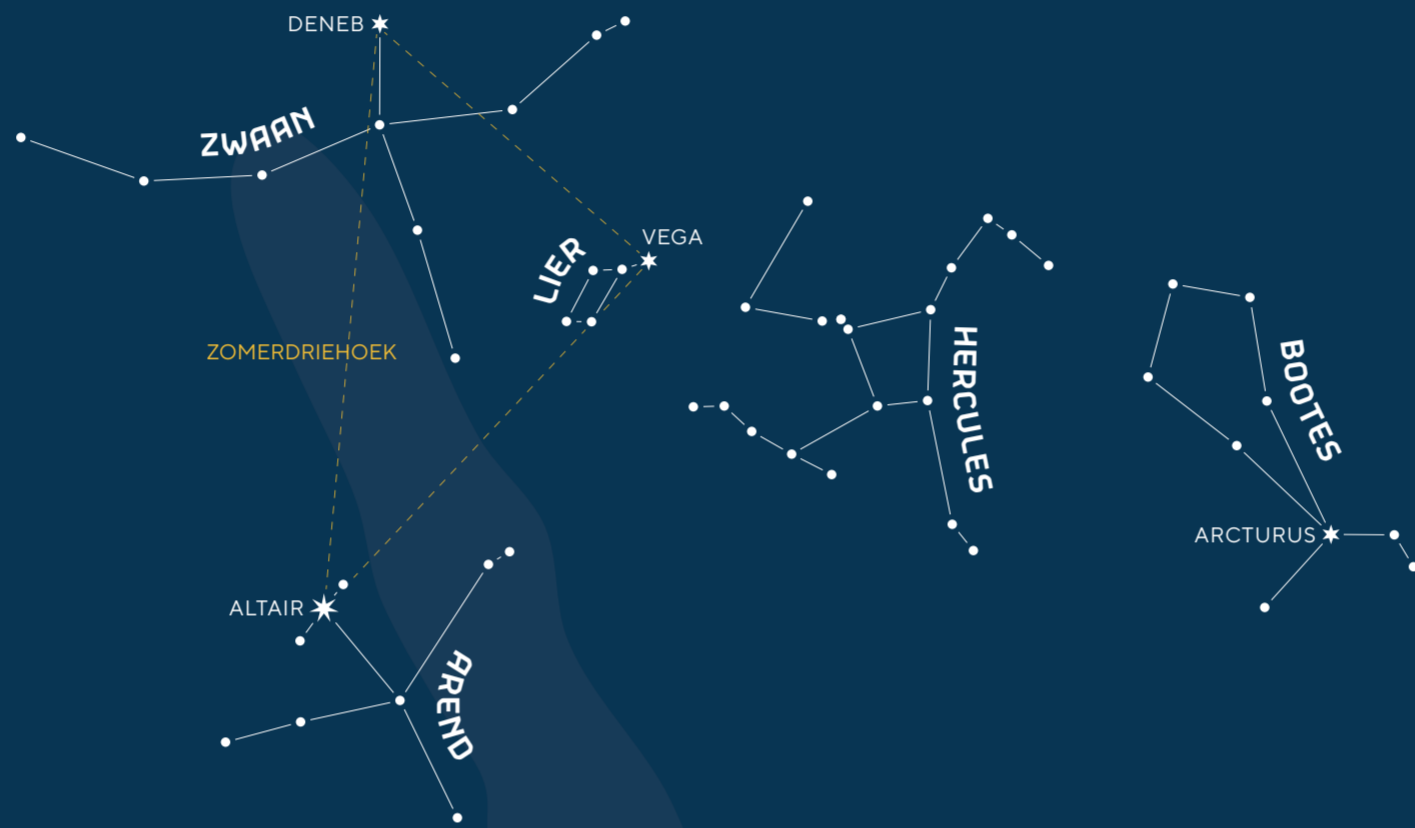
de lucht. Vier sterren, iets aan de rechterkant van de rug van de leeuw, vormen samen een gebogen lijn. Dat is het bovenkantje, met schuin daaronder de poten. Draai je een kwartslag in westelijke richting, dan zie je de twee gezichten van de Tweelingen. Ook een sterrenbeeld. Deze tweeling is een twee-eiige. De een is iets oranje, de ander iets blauwig. Laat je je blik naar onderen afzakken tot de voeten van de twee, dan heb je de kans om de Melkweg te zien. De Melkweg zie je alleen vanuit het Dark Sky Park. Goed kijken dus!

ZOMER

Het is zomer en in het Lauwersmeergebied zijn alle dieren weer volop in beweging. Ook in de lucht staat niets stil. Drie hele felle sterren vormen, gedurende de hele zomer, het middelpunt van de hemel. De zomerdriehoek. Je ziet ze in het oosten. Op de kaart zijn ze als grote blauwe sterren afgebeeld. Kan jij ze vinden? Gefeliciteerd. Vanaf dit punt is ook

Hercules eenvoudig op te sporen. Trek de korte zijde van de Lier (de bovenste ster van de zomerdriehoek) in zuidwestelijke richting verder omhoog. Je komt uiteindelijk uit bij het linker bovenste gebogen been van Hercules. Hercules ziet er in de lucht niet zo straf uit als op het Griekse vasteland vanuit de stoere verhalen die we kennen. Zijn lijf is een onregelmatig vierkant.

HERFST

Herfst alweer. De natuur maakt zich op voor de winter en verandert van kleur. Ook de dieren in het Lauwersmeergebied maken zich op voor een winterslaap of wintervakantie. De zomerdriehoek is inmiddels verplaatst. Bovenaan de hemel vind je nu de sterrenbeelden Andromeda en Cassiopeia. Andromeda is een van de grootste sterrenbeelden die er is. Hij is uitgestrekt over een gebied van meer dan 722 vierkante graden.

Dat klinkt niet zo groot, maar het is bijna 1.400 keer de grootte van de maan. Reken maar uit. Als je de denkbeeldige lijnen hebt gelegd, lijkt Andromeda een beetje op een hometrainer. Cassiopeia, links van de hometrainer, heeft de vorm van een W. Ga je vanaf Andromeda iets naar links, dan kom je aan bij Perseus. Deze held redde Andromeda ooit van een gevaarlijk zeemonster. Nu hebben ze het samen gezellig in de lucht.

WINTER

Winter wonderland in het Lauwersmeergebied. Koud en nog donkerder dan normaal. Veel dieren houden hun winterslaap. Waar mensen lichtjes in de kerstboom hangen, hangen er voor de dieren in het Lauwersmeergebied altijd lichtjes in de lucht. Kijk maar eens naar het zuiden, het is er een drukte van belang. De sterrenbeelden Stier en Orion laten zich zien. Je herkent Orion aan de drie sterren vlak naast elkaar. Zijn riem. Trek je deze riem een aantal

gaatjes strakker naar rechts, dan kom je uit bij vijf sterren die redelijk dichtbij elkaar staan. Samen vormen ze een driehoek: het hoofd van de Stier. Rechts van de Stier vind je een aantal sterren op een kluitje. Dat zijn de Pleiaden. Jij bevindt je nu op de perfecte plek om deze Pleiaden te bewonderen. In de stad zie je namelijk meestal maar vijf sterren van dit groepje, maar in het Dark Sky Park is de kans groot dat je er wel negen of tien weet te spotten. Hoeveel tel jij er?

DARK SKY PARK LAUWERSMEER STERRENWACHT

Wie kan nu zeggen dat hij een kijkje in de ruimte heeft genomen? Hier in Lauwersoog kan het. Via de telescopen in de sterrenkoepel haal je het heelal een stuk dichterbij. Dankzij deze sterrenwacht kunnen astronomie studenten van het Kapteyn Instituut de hemel bestuderen. Ook jij kan dit. Bezoek de sterrenwacht tijdens een rondleiding of sterrenkijkavond en maak kennis met de wonderlijke wereld van het heelal. np-lauwersmeer.nl